

Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Факультет фізичної культури
Кафедра спорту і спортивних ігор

Дипломна робота (проект)
магістра

з теми: **«ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОВЕДЕННЯ ЗМАГАНЬ З
НАСТІЛЬНОГО ТЕНІСУ В УКРАЇНІ»**

Виконав: студент 2 курсу, групи FKS1-M22
спеціальності 017 Фізична культура і спорт

Ткаченко Олександр Юрійович

Керівник: **Алексєєв О. О.,**

доктор педагогічних наук, доцент

Рецензент: **Ребрина А. А.,**

кандидат педагогічних наук, професор

Кам'янець-Подільський – 2023 рік

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ.....	3
ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ОРГАНІЗАЦІЙНІ ОСНОВИ ЗМАГАНЬ З НАСТІЛЬНОГО ТЕНІСУ	7
1.1. Становлення настільного тенісу як професійного спорту.....	7
1.2. Розвиток настільного тенісу в Україні	20
1.3. Система проведення змагань з настільного тенісу.....	30
РОЗДІЛ 2. МЕТОДИ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ	44
2.1. Методи дослідження.....	44
2.2. Організація дослідження	45
РОЗДІЛ 3. СОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОВЕДЕННЯ ЗМАГАНЬ З НАСТІЛЬНОГО ТЕНІСУ В УКРАЇНІ	47
3.1. Організаційно-правові основи проведення тенісних змагань	47
3.2. Оцінка персоналу змагань з настільного тенісу	53
3.3. Особливості фінансового забезпечення змагань з настільного тенісу	60
3.4. Напрями підвищення процесу організації турнірів з настільного тенісу в Україні	68
ВИСНОВКИ.....	79
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	82

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ

ETTU	European Table Tennis Union;
ITTF	– International table tennis federation;
МОК	– Міжнародний олімпійський комітет;
ФНТУ	– Федерація настільного тенісу України.

ВСТУП

Актуальність теми. Сучасний професійний настільний теніс перетворився у важливий сегмент сфери світової спортивної індустрії. Його структурною основою є використання сучасних технологій, що суттєво розширило зв'язок з іншими галузями економіки. Висока ефективність функціонування сучасного тенісу базується на взаємодії двох сфер, що доповнюють одна одну – спортивне змагання та відповідна інфраструктура необхідна для його проведення. Саме схожість інтересів представників кожної зі сфер сприяють формуванню необхідних умов для здійснення спортивних, оздоровчих, освітніх заходів шляхом реалізації технологічних, організаційно-економічних, виробничих, правових та інших зв'язків [34; 46].

Сьогодні настільний теніс є відкритою системою, взаємодіючою із зовнішнім середовищем, основним системотворчим компонентом якої є спортивне змагання та видовище. Досягненню зазначеного результату сприяють як основні компоненти структури: учасники, організатори, органи управління, засоби масової інформації, так і інші складові: система підготовки тенісистів, суддівство, маркетингова й квиткова програми, забезпечення безпеки спортивних заходів, взаємодія зі структурами влади (державними, муніципальними), спонсорами, уболівальниками [45].

Змагання з настільного тенісу – це вражаюче видовище, яке має мільйони шанувальників по всьому світу. Даний ігровий вид спорту являється одним з найпопулярніших в світі, як за кількістю людей, які ним займаються, так і за кількістю країн, де він є популярним – сьогодні більш ніж 40 мільйонів гравців щорічно беруть участь в офіційних турнірах з настільного тенісу в усьому світі. Чемпіонати світу з настільного тенісу проводяться щороку починаючи з 1926 року, Чемпіонати Європи – з 1958 року, з 1988 року настільний теніс є Олімпійським видом спорту. В Україні щорічно проходять чемпіонати України, розігрується Кубок України та

Суперкубок України (з 2019 року) між командою-переможницею Супер ліги та переможницею Кубка України [33].

Таким чином, велика популярність та розвиток змагань з настільного тенісу у світі та недостатність висвітлення особливостей їх організації в науковій літературі обумовлюють актуальність нашого дослідження.

Об'єкт дослідження – організація і проведення змагань з настільного тенісу в Україні.

Предмет дослідження – організаційні, правові, матеріально-технічні, інформаційні, кадрові компоненти організації змагань.

Мета дослідження – обґрунтування шляхів підвищення ефективності проведення змагань з настільного тенісу в Україні.

Завдання дослідження:

1. Дослідити процес встановлення настільного тенісу як професійного виду спорту.
2. Проаналізувати особливості організації змагань з настільного тенісу за даними спеціальної літератури.
3. Розробити практичні рекомендації для підвищення ефективності проведення змагань з настільного тенісу в Україні.

Методи дослідження. Аналіз літературних джерел, матеріалів мережі Інтернет; порівняння і аналогії; опитування; методи, математичної статистики.

Практичне значення одержаних результатів. Полягає у можливості використання результатів досліджень під час організації змагань з настільного тенісу в Україні та приватними організаціями і особами, які проводять змагання на місцевому або регіональному рівні. Матеріали наукового дослідження можуть бути рекомендованими до використання в освітньому процесі підготовки бакалаврів спеціальності 017 Фізична культура і спорт при викладанні вибіркових освітніх компонентів, зокрема: «Основи теорії спортивних змагань», «Теорія і методика тенісу і бадмінтону».

Апробація результатів дослідження. Основні результати дипломної роботи магістра обговорювались на звітній науковій конференції студентів, магістрантів Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (м. Кам'янець-Подільський 04-05 квітня 2023 року).

Публікації. Результати дослідження за темою випускної кваліфікаційної (дипломної) роботи магістра висвітлені в одній науковій статті.

Структура та обсяг дипломної роботи магістра. Роботу викладено на 88 сторінках, з яких 81 основного тексту, вона містить 4 таблиці та 8 рисунків. Дипломна робота складається з переліку умовних позначень, вступу, трьох розділів, висновків, та списку 61 використаного літературного джерела.

ВИСНОВКИ

1. Тенісні змагання, мають дуже довгу історію проведення. За час проведення цих турнірів використовувалися різні підходи до їх проведення. Сьогодні змагання здебільшого проходять за олімпійською системою. На змаганнях суперники визначаються шляхом жеребкування. Іноді проходять змагання за коловою системою, або іншими системами.

2. Аналіз робіт присвячених особливостям розвитку тенісу в різних країнах свідчить, що загальним для всіх національних організаційних систем тенісу незалежно від моделі функціонування спорту в країні є функціонування професійного й олімпійського напрямів, а також наявність певної системи проведення змагань.

3. Аналіз доступної літератури свідчить, що система змагань з тенісу тісно пов'язана з організаційною структурою цього виду спорту на міжнародному рівні, тому логічно розглядати змагання у настільному тенісі відповідно до організацій які їх проводять.

4. Організація і проведення змагань з настільного тенісу має організовуватись відповідно до чинного законодавства України і з врахуванням безпекової ситуації та епідеміологічної ситуації. В умовах пандемії і війни важливим є наявність в регламенті умов скасування змагань.

Таким чином, вивчення організаційно-управлінських аспектів проведення змагань свідчить, що основним органом який контролює організацію міжнародних змагань з настільного є ІТТФ, безпосереднім організатором змагань з настільного тенісу в Україні може виступати національна тенісна асоціація, фізична або юридична особа. До нормативно-правових документів, що регулюють проведення змагань слід віднести: регламент змагань, правила тенісу та кодекс поведінки.

5. Організація змагань з тенісу потребує залучення спеціалістів різного профілю. Проведене дослідження дозволило визначити основні групи

персоналу необхідного для проведення змагань (члени національної асоціації тенісу; адміністратор турніру; організатори турніру; офіційні особи; судді; лікар). Проведене опитування учасників таких змагань в Україні дозволило визначити рівень діяльності основних груп персоналу для проведення цих змагань. Так, більшість персоналу виконували свою обов'язки на середньому та високому рівнях. Найбільш високу респонденти оцінили роботу лікаря на змаганнях, найменш ефективним визначили роботу суддів, що свідчить про необхідність підвищення рівня кваліфікації цієї групи персоналу.

6. Вивчення економічної складової організації змагань з настільного тенісу турнірів в Україні дозволило визначити основні джерела прибутку та статті витрат, які використовуються для проведення цих змагань. Також, визначено, що одним з перспективних шляхів залучення нових інвестицій для організації і проведення змагань з настільного тенісу є спонсорство. За допомогою аналізу доступної літератури, а також проведення бесід з організаторами турнірів були визначені категорії фірм спонсорів на цих змаганнях (титульний спонсор, офіційний партнер, офіційний постачальник, інформаційний спонсор) та основні етапи роботи спрямованої на залучення нових компаній спонсорів (відбір та ідентифікація спонсора; розробка спонсорський пакетів; контроль за виконанням умов договорів).

7. В межах вирішення завдання дослідження були визначені та оцінені основні фактори, що мають вплив на проведення змагань з настільного тенісу в Україні. До найбільш важливих факторів респонденти віднесли: матеріально-технічне забезпечення; наявність спонсорів; кваліфікацію суддів та епідеміологічна ситуація в країні. Менш значимими, на думку респондентів, є наявність трансляції, зручне розташування спортивної арени та забезпечення безпеки турніру.

8. Аналіз особливостей проведення змагань в Україні, проведене опитування організаторів цих змагань дозволило визначити основні шляхи підвищення ефективності організації цих турнірів, серед них: врахування досвіду організації турнірів ІТТФ за кордоном, підвищення кваліфікації

вітчизняних суддів змагань, створення та розвиток інфраструктури та матеріально-технічного забезпечення турнірів, забезпечення наявності теле- та інтернет трансляцій змагань.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Беднарська О., Костюк Л. Олімпійський рух в історичному дискурсі. *Студентський науковий вісник*. 2017. № 42. С. 113-116.
2. Бірук І. Д. Настільний теніс в системі фізичного виховання студентської молоді. *Психолого-педагогічні основи гуманізації навчально-виховного процесу в школі та ВНЗ*. 2019. Вип. 1. С. 182-190.
3. Бірук І. Д., Зубрицький Б. Д., Петрук Л. А. Психологічна підготовка у настільному тенісі як чинник підвищення спортивного рівня студента на змаганнях. *Нотатки сучасної науки*. 2023. № 5. С. 8-9.
4. Божок О. А., Лисенко І. А. Організаційний комітет та його роль у підготовці і проведенні окремого спортивного заходу. *Стратегічне управління розвитком фізичної культури і спорту*: збірник наукових праць. Харків: ХДАФК, 2019. С. 10-14.
5. Булатова М. М. Твій олімпійський путівник : 4-те вид., доп. Київ : НОКУ, 2017. 144 с.
6. Бурковський А., Каратник І. Структура та діяльність федерацій настільного тенісу. *День студентської науки* : зб. матеріалів щоріч. студент. наук. конф. Львів, 2018. С. 68-70.
7. Вотінов М. А., Смірнова О. В. Огляд міжнародних спортивних змагань та визначних спортивних споруд в Україні. *Комунальне господарство міст. Серія : Технічні науки та архітектура*. 2023. Т. 3. С. 28-36.
8. Герич Л., Сова А., Ковальчук С. Становлення та розвиток настільного тенісу як олімпійського виду спорту. *Теоретико-методичні засади спортивних та рекреаційних ігор* : зб. наук. ст. Львів, 2018. С. 9-13.
9. Грибан Г. П. Управління у сфері фізичної культури і спорту : навч. посіб. Житомир: Вид-во «Рута», 2022. 124 с.

10. Гришко Л. Г. Історичні передумови виникнення і становлення настільного тенісу. *Актуальні наукові дослідження у сучасному світі*. 2018. Вип. 4(36), ч. 6. С. 124-130.

11. Довбенко Т. В. Становлення українського спорту на межі ХІХ-ХХ ст. *Фізична культура, спорт та здоров'я нації*: зб. наук. пр. Вінниця, 2015. Вип. 19(2). С. 569-575.

12. Долинний Ю. О., Олійник О. М. Теоретико-методологічні основи гри в настільний теніс : посібник для студентів закладів вищої освіти неспеціалізованого профілю. Краматорськ : ДДМА, 2019. 75 с.

13. Дутчак Ю. В. Базильчук В. Б., Солтик О. О. Основи менеджменту та маркетингу фізкультурно-спортивного спрямування : навч. посіб. Хмельницький : ХНУ, 2019. 268 с.

14. Єрмолова В. Європейські юнацькі олімпійські фестивалі. *Фізичне виховання у рідній школі*. 2019. № 4(123). С. 25-27.

15. Імас Є. В., Мічуда Ю. П., Ярмолюк О. В. Маркетинг у спорті: теорія та практика : монографія. Київ : Олімпійська література, 2016. 272 с.

16. Історичний аспект розвитку настільного тенісу на теренах України / Л. О. Рядова, Н. В. Цигановська, В. В. Гончар та ін. *Соціально-гуманітарний вісник* : зб. наук. пр. Харків : СГ НТМ «Новий курс», 2022. Вип. 40. С. 54-55.

17. Історія фізичної культури : навч. посіб. / уклад. Н. О. Гнесь, Я. Б. Зорій, О. О. Цибанюк. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2020. 208 с.

18. Каратник І. В. Історія розвитку тенісу, настільного тенісу, бадмінтону. Основні правила гри : лекція з навчальної дисципліни «Теорія і методика спортивних ігор (Індивідуальні види спорту (теніс, настільний теніс, бадмінтон))» для студентів ІІІ курсу факультету післядипломної та заочної освіти спеціальності 014.11 «Середня освіта (фізична культура)». Львів, 2020. 28 с.

19. Каратник І. В. Історія розвитку настільного тенісу. Основні правила гри : лекція з навчальної дисципліни «Теорія і методика спортивних ігор» для

студентів спеціальності 017 «Фізична культура і спорт» спеціалізації "Фізична культура різних груп населення". Львів, 2019. 15 с.

20. Костюкевич В. Організація і проведення змагань із спортивних ігор: навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 216 с.

21. Костюкевич В. М. Організація і проведення змагань із спортивних ігор: навч. посіб., 2-ге вид., випр. і доп. Київ : КНТ, 2021. 218 с.

22. Костюкевич В. М., Воронова В. І., Шинкарук О. А., Борисова О. В. Основи науково-дослідної роботи магістрантів та аспірантів у вищих навчальних закладах: навч. посібник. Вінниця : ТОВ «Нілан-ЛТД», 2017. 634 с.

23. Крикун Т. Є. Масштабні спортивні заходи як інструмент формування позитивного міжнародного іміджу країни (іноземний досвід). Інвестиції: практика та досвід. 2019. № 19. С. 152-161.

24. Криштанович С. Спортивний менеджмент : навч. посіб. Львів : ЛДУФК ім. Івана Боберського, 2020. 208 с.

25. Кропивницька Т. А., Краснянський К. В., Брикульський О. Сучасні підходи до організації міжнародних комплексних змагань. *Теорія і методика фізичного виховання і спорту*. 2017. № 3. С. 26-33.

26. Куроченко І. П. Правові, організаційні та методичні засади фізичної культури і спорту в Україні : навчальний практикум. Ірпінь : НУДПСУ, 2018. 596 с.

27. Майовка І., Лесько О., Окопний А., Пономарьов С. Комп'ютерні програми як засіб оптимізації проведення змагань (на прикладі настільного тенісу) *Молода спортивна наука України* : зб. наук. пр. з галузі фіз. культури та спорту. Львів, 2018. Вип. 24, Т. 1. С. 185-189.

28. Методичні рекомендації до практичного розділу занять з дисципліни «Фізичне виховання» Настільний теніс / укл.: С. О. Мотуз, О. В. Мілкіна, Т. В. Напалкова, С. Г. Луценко. Запоріжжя: НУ «Запорізька політехніка», 2021. 36 с.

29. Методичні рекомендації з організації змагань у ХНЕУ ім. С. Кузнеця (на прикладі навчальної секції «Настільний теніс») для викладачів та студентів усіх напрямів підготовки денної форми навчання / уклад. А. І. Маракушин, О. Г. Піддубний, А. В. Чередніченко. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2018. 56 с.

30. Мітова О. О., Полякова А. В. Основні поняття та термінологія настільного тенісу. Методичні рекомендації для самостійної роботи студентів з дисциплін ТМС та ТМ настільного тенісу. ДДІФКіС. 2017. 26 с.

31. Настільний теніс : метод. рекомендації. / уклад.: Є. І. Жуковський, І. В. Мичка, О. І. Булгаков. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2021. 65 с.

32. Настільний теніс: навч.-метод. посіб. / Алексєєв О. О., Коломоєць Г. А., Ребрина А. А., Ребрина А. А. Київ-Кам'янець-Подільський : В-во «Альянт», 2023. 215 с.

33. Нерода Н. В., Бріскін Ю. А. Другий етап розвитку сучасного олімпійського руху відповідно до авторської комплексно-фактологічної періодизації. *Український журнал медицини, біології та спорту*. 2022. Том 7. № 2 (36). С. 296-302.

34. Несен О. О., Соколова Т. Є. Рекреаційна спрямованість тенісу настільного як засіб популяризації гри. *Науковий вісник Ужгородського національного університету : серія: Педагогіка. Соціальна робота*. 2018. Вип. 1 (42). С. 344-349

35. Окопний А. Аналіз змагальної діяльності гравців високої кваліфікації у настільному тенісі в Україні та закордоном. *Теоретико-методичні засади спортивних та рекреаційних ігор* : зб. наук. ст. Львів, 2017. С. 89-92.

36. Олексієнко Я. І. Олімпійські ігри. Участь українських спортсменів в Олімпійських іграх: перемоги та поразки : навч.-метод. посіб. / Я. І. Олексієнко, А. Д. Ведмедюк, О. Е. Меньших. Черкаси : ЧНУ ім. Богдана Хмельницького, 2016. 92 с.

37. Організація змагань із бадмінтону та настільного тенісу: навч. посібник / укл.: Н. І. Горошко, Д. О. Безкоровайний, І. Ю. Садовська. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2021. 109 с.

38. Організація масових спортивних заходів і показових виступів : навч. посіб. / уклад. В. А. Товт, Н. В. Семаль, Е. М. Сивохоп. – Ужгород : РІКУ, 2023. 142 с.

39. Основи наукових досліджень : навч. посіб. / О. М. Сінчук, Т. М. Берідзе, М. Л. Барановська та ін. Кривий Ріг ; Київ, 2022. 198 с.

40. Підсумки Універсиади України з настільного тенісу в 2023 році. Наш теніс : веб-сайт. URL: <http://tabletennis.org.ua/pidsumki-universiadi-ukra%20ni-z-nastilnogo-tenisu-v-2023-roczii/> (дата звернення: 11.10.2023)

41. Правила спортивних змагань з тенісу настільного. Київ : ФНТУ 2021. – 71 с.

42. Про деякі питання проведення всеукраїнських спортивних заходів в умовах воєнного стану : наказ Міністерства молоді та спорту України від 28.05.2022 № 1587 URL: <https://mms.gov.ua/npas/pro-deyaki-pitannya-provedennya-vseukrayinskih-sportivnih-zahodiv-v-umovah-voyennogo-stanu> (дата звернення: 10.10.2023)

43. Про затвердження Положення про порядок організації і проведення офіційних спортивних змагань і навчально-тренувальних зборів та порядок матеріального забезпечення їх учасників : наказ Міністерства молоді та спорту України від 09.02.2018 № 617. Дата оновлення: 14.11.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0264-18> (дата звернення: 10.10.2023)

44. Професійний спорт: навч.-метод. посіб. / укл.: С. В. Бірюк, В. В. Бірюк. Миколаїв: МНУ, 2020. 75 с.

45. Рєпкін С. Б. Основні організаційно-правові і фінансово-економічні форми проведення змагань в ігрових видах спорту: досвід і порівняльний аналіз. *Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія: Економічні науки.* 2018. № 4. С. 74-78.

46. Рядова Л. О., Скляренко В. П., Подмарьова І. А. Роль настільного тенісу у фізичному вихованні здобувачів вищої освіти. *Креативний простір*. 2022. № 9. С. 65-66.
47. Сватъєв А. В., Симонік А. В., Верітов О. І., Воронкова Т. В. Олімпійський та професійний спорт : навч. посіб. для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра спеціальності «Фізична культура і спорт» освітньо-професійної програми «Спорт». Запоріжжя : ЗНУ, 2021. 78 с.
48. Скрипченко І. Т., Нестеренко Н. А., Порохнявий А. В. Методика та організація проведення занять з настільного тенісу в умовах секційної роботи у ЗВО: методичні рекомендації. Дніпро, «Журфонд», 2022. 60 с.
49. Спортивні ігри. Настільний теніс : навч. посіб. / Базильчук О. В. та ін. Хмельницький : ХНУ, 2015. 471 с.
50. Стройко Т. В., Карламов Р. О. Сучасні аспекти розвитку світового спортивного менеджменту. *Вісник ХНАУ ім. В.В. Докучаєва. Серія «Економічні науки»*. 2018. № 3. С. 290-298.
51. Теорія та практика олімпійської освіти: навч. посіб. / уклад. Я. П. Галан. Чернівці : ЧНУ ім. Ю. Федьковича. 2021. 112 с.
52. Федерація настільного тенісу України : веб-сайт. URL: <https://www.ittf.com.ua/> (дата звернення: 10.10.2023)
53. Bauer, T., Gomet, D., & Vaucelle, S. (2022). Racket sports: Story of their Histories. *Staps-Sciences Et Techniques Des Activites Physiques Et Sportives*, (138), 79-98. <https://doi.org/10.3917/sta.138.0079>
54. Mousset, K., Renaud, J. N., & Vivier, C. (2021). Interwar Crazes and Sport Diffusion: The Case of French Ping-Pong, 1932-1939. *International Journal of the History of Sport*, 37(11), 973-991.
55. Mousset, K., Violette, L., & Épron, A. (2021). The ITTF and Olympic recognition of table tennis: from pure amateurism to the Asian markets (1926-1988). *Sport in History*, 41(4), 578-595. <https://doi.org/10.1080/17460263.2021.1919187>

56. Official website of the European Table Tennis Union (2023, October 9). Available from: <https://www.ettu.org/en/>
57. Official website of the International Table Tennis Federation (2023, October 8). Available from: <https://www.ittf.com/>
58. Official website of the Olympic Movement (2023, October 10). Available from: <http://www.olympic.org>
59. Official website of the World Table Tennis (2023, October 8). Available from: <https://worldtabletennis.com/home>
60. Oonk, G., & Oonk, A. (2023). This Is Not a Problem but an Issue: Chinese-Born Table Tennis Players Representing Another Country at the Olympics, 1988-2020. *International Journal of the History of Sport*, 40(4), 350-369. <https://doi.org/10.1080/09523367.2023.2186857>
61. Pięta, W. (2020). Table tennis in the archives of the institute of national remembrance (University world championship). *Sport i Turystyka*, 3(1), 99-118.